

Rudolf Zajac: Strácajú sa milióny, no na pacientoch sa šetrí

Ako sa má v dnešnej dobe pacient? Aký dostane v nemocnici servis a ako sa k nemu správajú zdravotné poisťovne?

Pacient sa má zle. Dostane pravdepodobne zdravotnú starostlivosť európskeho priemeru – nič špeciálne, ale ani podpriemerné. Zdravotné poisťovne sa k nemu správajú tak, ako im umožňujú zákony, idú až k hraniciam, ale vedia, že ešte sa im nemôže nič stať. Zlikvidoval sa Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý mal dávať uzdu poisťovniam, teraz je politicky závislý a s personálnym obsadením, kde riaditeľom môže byť každý zlodej. Okrem toho sa pacient nemá dobre, lebo veľa platí a nevie za čo. Nemá žiadnu ochranu, ale stále počúva, aké má istoty a ako ho budeme chrániť pred imigrantmi.

Za minulý rok išlo zo štátneho rozpočtu viac ako 1,4 miliardy eur rezortu zdravotníctva. Často však počúvame, že treba viac. Naozaj je to málo peňazí?

To je staré kliše, že štát dáva málo. Štát však dáva jednu tretinu verejných financií, dve tretiny dávame ešte my, ekonomicky aktívni. Takže z verejných zdrojov malo minulý rok zdravotníctvo okolo 4,5 miliardy eur. Ak si niekto stále myslí, že štát by mal dávať viac, treba si uvedomiť, že v tom prípade musí peniaze niekde vziať. A to bude od občanov cez priame a nepriame dane, spotrebné dane a DPH. Štát by nás teda ešte viac zdieral, na čo je druhá Ficova vláda vlastne špecialistom. To, čo robia, je výpalníctvo, nie rozumná hospodárska politika. Podľa mňa by sme zdravotníctvo vedeli omnoho lepšie financovať, keby v tom štát nezohrával žiadnu úlohu a keby tam nepodnikal. Veď má svoju poisťovňu, zhodou okolností najväčšiu, a má svoje nemocnice, tiež najväčšie, ale najhoršie hospodáriace.

Vyzerá to tak, že sa tie peniaze musia niekde strácať. Kde v zdravotníctve môžu miznúť?

V neefektivite, prezamestnanosti, vo vysokých fixných nákladoch, v nízkej produktivite práce a v predražených nákupoch. V korupcii medzi dodávateľmi a odberateľmi, kde nemocnice nakupujú drahšie a viac, ako by mali. Šťasti aj v nižšej kvalite poskytovanej zdravotnej starostlivosti.

Čo treba urobiť, aby sa tok financií v zdravotníctve sprehl'adnil?

Správna cesta je zvýšiť efektívnosť nemocníc. Komu sa zodpovedajú nemocnice za hospodárenie? Aký systém účtovníctva používajú? Aký je tam stav zamestnanosti a produktivita práce? Prečo na jednom oddelení pracuje osem lekárov a na porovnateľnom oddelení pomaly 80? Na niektorých oddeleniach máte na štvorposteľovú izbu pomaly troch lekárov, ale to neznamená, že ten pacient dostane lepšiu starostlivosť. Stačili by jednoduché opatrenia, napríklad zaviesť v nemocniciach podvojnú účtovníctvo, to by ste za minútu vedeli, kto ako hospodári.

Myslíte si, že by k zlepšeniu situácie mohli prispieť aj systémy DRG a eHealth, o ktorých sa tak dlho hovorí?

DRG je pesnička posledných 15 rokov. Už zákony prijaté za mňa sú postavené na cene dohodou. Poskytovateľ predáva, poisťovňa kupuje. Poskytovateľ povie, koľko chce za žľčník, keď sa to poisťovní nepáči, nech si hľadá inde. Všetci chcú však DRG a eHealth, do ktorých sa len nalievajú peniaze. Koľko už stál eHealth? A pritom nikto nevie presne, čo to má byť.

Podľa prieskumu Transparency International India považujú zdravotníctvo za oblasť s

najvyššou mierou korupcie. Ako vyzerá tá najväčšia korupcia v zdravotníctve v praxi?

Nebudeme hovoriť o tom, či to je fľaša alkoholu alebo či bláznivý Lipták berie obrázky. Okrem korupcie medzi pacientom a lekárom poznáme korupciu liekovú, keď firmy tlačia na lekárov, aby predpisovali ich lieky. Ak sa zníži cena liekov, začnú predpisovať viac balení. Indukovaná preskripcia, falošné recepty, lekárne v zásuvkách, keď lekár vypíše recept, ale lieky pacientovi rovno dá a o týždeň si distribútori prídu po recepty a zúčtujú si ich. Takýchto prípadov je veľa. A okrem toho máme ďalší typ korupcie, a to medzi poskytovateľmi a zdravotnými poisťovňami. O tom, kto dostane zmluvu s poisťovňou, sa nerozhoduje na základe kvality a ceny, ale podľa toho, čo povie ten, ktorý sprivatizoval vedenie zdravotnej poisťovne (pozn. redakcie – Pavol Paška). Nemusí byť podpredsedom strany ani predsedom parlamentu, ale zdravotná poisťovňa je ním stále ovládaná.

Keď sme už pri Všeobecnej zdravotnej poisťovni, ako vnímate jej vedenie? Za posledné roky sa tam vystriedali dve tváre. Najprv to bol Marcel Forai, ktorého „preslávili“ zmluvy s tetou Ankou. Po ňom prišiel Miroslav Vad'ura, ktorého v roku 2010 odvolali z funkcie šéfa najväčšej nemocnice za nevýhodný odpredaj pozemkov na Kramároch.

Kvalifikačné predpoklady na riaditeľa Všeobecnej zdravotnej poisťovne boli predtým také, že na Slovensku ich spĺňalo možno 20 ľudí. Keď počas prvej Ficovej vlády zistili, že za takých podmienok nemôžu do funkcie dosadzovať svoje bábky, tak podmienky novelizovali. Dostalo sa to až tak ďaleko, že čím väčší blbec, tým ľahšie sa tam dostane. Ľudia hovoria, že ja som ten, ktorý pustil Pentu na trh. Pozrite sa na čakacie listiny. Najdôležitejšie sú tie, keď sa čaká na peniaze. To sú náklady budúcich období z hľadiska ekonomiky, ktoré si musí poisťovňa napísať do hospodárskeho výsledku. Pokiaľ by bola v roku 2006 vyhláška o čakacích listinách schválená, tak by žiadna Penta ani Union a už vôbec nie Všeobecná zdravotná poisťovňa nemohli tvoriť zisk, pretože výnosy mínus náklady rovná sa zisk. A v takom prípade by si nemali čo rozdeliť.

Počas druhej Ficovej vlády sa v ministerskom kresle vystriedali Zuzana Zvolenská a Viliam Čislák. Ako by ste zhodnotili ich funkčné obdobia?

Tam mohol byť hocikto. Kľúčovým hráčom je vždy Fico, nie tí jeho referenti. Oni nemôžu rozhodnúť nič. Ja som sa s pani exministerkou Zvolenskou stretol po troch týždňoch, čo bola vo funkcii a už mi bolo jasné, že dlho nevydrží. Hovoril som hneď, že Fico ju k ničomu nepustí, ale keby sa pokúsila aspoň zlepšiť postavenie pacienta. Napríklad keby sa v štátnych nemocniciach urobil etický kódex pacienta, že má nárok na čistú posteľ, toaletný papier a podobne.

Ako sa však hovorí v poslednom čase, na známom „masérovi“ sa nešetří...

Keby za vami niekto prišiel a povedal by vám, že dobre masírujete a bude vám nalievať peniaze, tak by ste museli byť poriadne odolná, aby ste odmietla. Všetci sa pustili do toho Kostku, ale nikto si neuvedomuje, že on je len výsledkom dnešného režimu papalášov a že sa tu rozdáva naše peniaze, ako koho napadne. Fico rozdáva rezervy vlády na štadióny, sociálne balíčky a Kostku, veď to je systém papalášov – rozdáme, však máme. Ale oni nerozdvajú svoje, oni rozdvajú naše.

Aj podľa prezidenta Kisku je zdravotníctvo v hroznom stave. Chce zlepšiť zdravotníctvo, ale nie je to veľmi v jeho kompetencii. Nemá zákonodarnú moc, zákony navrhovať nemôže. Je podľa vás niečo, čo by urobiť mohol?

Mohol by na kancelárii prezidenta prevziať funkciu ochrany pacienta a vytvoriť inštitút podobný ombudsmanovi. Máme ombudsmana na všetko možné, len na pacienta nie. Keby riaditeľovi nemocnice prišiel list z kancelárie prezidenta, že prečo bol ten a ten pacient takto

vybavený, čo je jeden sériový list, tak sa ten riaditeľ zľakne a začne to riešiť. Prezident by tým suploval Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorý bol vytvorený s týmto úmyslom, ale neplní ho. Vláda si tam dosadila svojich ľudí a tí nemajú inú robotu, ako rozmýšľať nad tým, kde budú kšeftovať. Ako všetci v zdravotníctve.

Čo treba podľa vás urobiť, aby sa stav zdravotníctva na Slovensku zlepšoval?

Treba definovať nárok pacienta, čo má mať v pojme bezplatná zdravotná starostlivosť zaplatené. Je to ústavný problém, pretože sa tam hovorí, že každý má nárok na bezplatnú zdravotnú starostlivosť za podmienok uvedených v zákone. Stačí teda nariadenie vlády, čo je bezplatné a kde bude mať pacient spoluúčasť. Nie takú, ktorá by ho zruinovala. A keď je Fico taký sociálny, nech vytvorí dávku pre tých, ktorých by spoluúčasť zruinovala. Ale premiér namiesto toho zaviedol pocit, že tu sa platiť nebude, a odvtedy sa platí ešte viac. U nás ľudia platia viac ako v západnej Európe a dostávajú oveľa menej muziky.

Onedlho máme parlamentné voľby, strany už dávno predstavili svoje volebné programy a mnohé z nich spomínajú aj zdravotníctvo ako oblasť, ktorú chcú zlepšiť. Je tam podľa vás strana, ktorá by so zdravotníctvom vedela naozaj niečo urobiť?

Nie. Podľa mňa reálne nevedia, čo s tým treba robiť. Štátny sociálny kapitalizmus a la Putin tak prerástol aj zdravotnícky systém, že na každej pozícii má vláda svojich ľudí, že už len dostať ich odtiaľ bude robotu. A nemá ich odtiaľ kto dostať, keďže každý je s nimi nejako namočený. Toto je malá krajina, každý sa s každým pozná. Áno, budú oddlžovať a budú s tým mať problém, lebo systém je veľmi zadlžený a nemôžu tam peniaze nalievať beztrešne. Už tam raz nalievali pod titulom financovanie spojenia. Robili spojenie spoločne so všeobecnou, aby sme ušetrili, a do toho vrazili také peniaze, ktoré sme neušetrili.